

Тема: Вирощування молодняку свиней

План

1. Відтворення стада
2. Вирощування поросят-сисунів та строки їх відлучення. Вирощування відлучених поросят.
3. Вирощування ремонтного молодняку.
4. Особливості статевого розвитку маток та їх використання для відтворення стада: осіменіння маток і проведення опоросів, годівлю, догляд та утримання новонароджених поросят.

Відтворення стада

Збільшення виробництва свинини та підвищення рівня рентабельності галузі значною мірою залежить від організації відтворення стада, тобто процесу відновлення чи збільшення поголів'я свиней.

Відтворення стада може бути простим або розширеним. У першому випадку поголів'я стада на кінець року не збільшується порівняно з початком. Якщо ж надходження поголів'я перевищує вибуття, то відтворення стада буде розширеним.

Основним завданням відтворення стада є відновлення основного маточного поголів'я, підвищення продуктивності тварин з тим, щоб від кожної основної свиноматки одержувати щороку 18 – 20 ц дешевої свинини в товарних господарствах або виростити не менш як 19 – 20 голів (з яких 5 – 6 голів реалізувати) висококласного племінного молодняку — в племінних.

Структура стада — це співвідношення статево-вікових груп свиней, зумовлене виробничим напрямом свинарського господарства. Вона нестабільна і змінюється протягом року внаслідок вибуття або народження тварин у стаді, що особливо характерно для товарних господарств. Значно стабільнішу структуру стада спостерігають у племінних господарствах, де ведеться цілеспрямована селекційно-племінна робота з удосконалення продуктивних якостей окремих ліній та родин. Зважаючи на це, структуру стада відображують на початок і кінець року.

Структура стада в свинарських господарствах, % від загального поголів'я

Виробнича група Господарство товарне племінне

Кнури-плідники 0,5 – 1,0 1,0

Свиноматки: основні 5 6 – 10 перевірювані 3 – 5 —

Поросята-сисуні 40 40 – 45

Молодняк: ремонтний 5 — племінний — 40 – 45 відгодівельний 40 – 45 8 – 10

Вибракувані свиноматки та кнури 2 2

У зв'язку з постійним вибуттям основних свиноматок та кнурів є потреба у ремонті стада, для чого вирощують ремонтний молодняк.

Ремонтних свинок після парування відносять до перевірюваних, яких після опоросу переводять в основні свиноматки або вибраковують.

Для цілеспрямованого руху свинопоголів'я на фермі складають оборот стада — щомісячний або річний. Останній розробляють зооспеціалісти під час планування виробництва племінної продукції

чи свинини. Фактичний рух поголів'я за місяць відображують у щомісячному обороті стада при звітуванні по фермі.

Основною складовою частиною обороту стада свиней є різні статево-вікові групи: основні кнури-плідники, перевірювані кнури, ремонтні кнурці, основні свиноматки, перевірювані свиноматки, ремонтні свинки, поросята у віці: 0 – 2; 2 – 4 міс, молодняк на відгодівлі, дорослі свині на відгодівлі. В кожній групі щомісяця відбувається рух поголів'я, який характеризують такими показниками: наявність на початок місяця (року), надходження з інших груп, купівля, переведення в інші групи, інше вибуття (продаж, передавання на інші ферми, падіж), наявність на кінець місяця (року).

Вік першого парування і тривалість поросності.

Статева зрілість у молодняку свиней настає раніше за фізіологічну. Так, у свинок першу охоту можна спостерігати у 180-денному віці за живої маси 73 кг. Проте статеві органи, як і весь організм, у цей період ще повністю не сформовані. Приплід, одержаний від таких свинок, звичайно нечисленний, із зниженою життєздатністю. Тому ремонтних свинок допускають до парування чи осіменіння не раніше від **8-місячного віку і досягнення живої маси 120 кг.**

Дорослих свиноматок парують у першу охоту після відлучення від них поросят, яка настає через 4 – 6 днів.

Тривалість поросності свиноматок становить у середньому 114 днів з коливанням від 93 до 125 днів. Строки господарського використання основного маточного стада свиноматок і кнурів залежать від рівня їх продуктивності, племінної цінності та стану здоров'я.

Якщо свині живуть 8 – 10 років, то в стаді їх використовують 3 – 4 роки, одержуючи від них 6 – 8 опоросів.

Планування опоросів. Залежно від величини й напрямку свинарських господарств практикують сезонно-турові або цілорічні турові опороси. Система турових опоросів ефективна тоді, коли груп свиноматок, закріплених за одним оператором, пороситься впродовж 3 – 7 днів. Сезонно-турові опороси свиноматок організовують у племінних господарствах та невеликих товарних фермах.

Підготовка кнурів та свиноматок до парування (осіменіння). Для досягнення високих зоотехнічних і економічних показників продуктивності стада від кожної свиноматки за опорос необхідно одержувати не менше ніж 10 – 12 поросят середньою живою масою в 60-денному віці 18 – 20, а у 120-денному — 35 – 40 кг. Тільки за таких показників продуктивності від молодняку на відгодівлі можна мати понад 700 г середньодобового приросту за витрати кормів на 1 кг приросту менш як 4 к. од. та показників рентабельності виробництва 30 – 40 %.

Вирощування молодняку свиней

Підготовка свиноматок до опоросу та його проведення

За 4 – 5 днів до опоросу свиноматок переводять у спеціальне приміщення з індивідуальними станками. Доцільно, щоб тварин обслуговував той самий оператор, який прийматиме опороси й доглядатиме поросят. У таких випадках свиноматки почувають себе спокійніше, а опорос відбувається легше і швидше.

Упродовж останнього місяця поросності в їхній раціон для забезпечення нормалізації роботи травного каналу і запобігання запорам бажано вводити 0,5 – 1,0 кг пшеничних висівок, а за 3 – 4 дні до опоросу — 10 – 15 г глауберової солі. За 15 днів до визначеного строку одержання приплоду кількість соковитих, зелених і грубих кормів у раціоні доводять до мінімуму, а частку концентрованих збільшують до 85 %.

Основні ознаки настання опоросу у свиноматки такі. За 2 — 3 дні до його початку у тварини спостерігають набрякання вим'я, збільшення і почервоніння сосків. За добу, а іноді й раніше, із сосків від натискання виділяється молозиво. За 2 – 5 год до опоросу свиноматка стає неспокійною, часто лягає і встає, намагається зробити лігво, підгрибаючи передніми кінцівками підстилку під себе.

До проведення опоросу готуються заздалегідь. Так, для приймання приплоду треба мати чисті рушники для витирання рук, мило, м'яку мішковину для обтирання поросят, 10%-й розчин йоду, ножиці для перерізання пуповини (в разі потреби її можна обірвати руками, намотавши на вказівний палець за 5 см від черева поросяти).

Опорос відбувається за три стадії: підготовчу, виведення плода та відокремлення плаценти. В першу спостерігають ритмічні скорочення стінки матки, які повторюються через кожні 15 хв і тривають по 5 – 15 с. У цей період шийка матки починає розкриватися. Друга характеризується просуванням плодів у шийку матки та виведенням їх назовні. Від початку скорочення шийки матки до виведення першого плода минає 1 – 3, а інколи — до 10 год. Протягом третьої виводяться всі плоди та їх оболонки. Тривалість опоросу становить 1,5 – 5 год. Інтервал між народженням кожного поросяти — 10 – 20 хв із коливанням від 5 до 90 хв.

За появи у свиноматок перших потуг слід вимити руки і бути готовим до приймання поросят. Потуги за нормального перебігу опоросу повторюються через кожні 5 – 10 хв і супроводжуються народженням поросят. Зазвичай опороси відбуваються вночі і тривають 2 – 3 год. Якщо опорос затягується на 6 год і більше, необхідно звернутися за допомогою до працівника ветеринарної медицини.

Новонароджене порося беруть у руки і чистою мішковиною очищають йому ніс, рот і вуха від слизу, який заважає нормальному диханню, потім насухо витирають усе тіло, починаючи з голови. Після цього за 5 – 6 см від черева перев'язують пуповину продезінфікованою ниткою, кінці якої відрізають ножицями на відстані 1 – 2 см від перев'язаного місця.

Інколи поросята народжуються без ознак життя. У таких випадках ніс, рот і вуха швидко очищають від слизу, легенько масажують боки і стегна, розтирають поверхню грудей та боків у напрямку до серця. Таких поросят утримують окремо від свиноматки і тільки після закінчення опоросу їх підпускають до матері, що позитивно впливає на стан здоров'я молодняку.

Опорос вважають закінченим після виходу посліду, який необхідно разом із рештками пуповини утилізувати. Після опоросу свиноматка потребує повного спокою. В перший день її не годують, але води дають досхочу.

Вирощування поросят-сисунів та строки їх відлучення

Незалежно від прийнятої технології виробництва свинини система вирощування поросят є одним з найважливіших технологічних процесів, від результатів якого залежать кінцеві зоотехнічні та економічні показники всієї галузі.

Основним критерієм росту й розвитку поросят є їхня жива маса. Вважають, що вони добре ростуть і розвиваються, якщо при народженні жива маса однієї голови становить 1,2 – 1,5 кг, у 30-денному віці — 7,5 – 9,0, 60-денному — 17,0 – 20,0 кг і більше.

Досягнення високої живої маси молодняку залежить насамперед від рівня молочності свиноматок, майстерності оператора в привчанні поросят до поїдання кормів та забезпечення нормальних умов утримання.

Для поросят порівняно з іншими виробничими групами свиней характерна низка біологічних особливостей організму, які необхідно знати і враховувати у практичній роботі. Так, у них високий рівень обміну речовин і енергії. За короткий період життя (до 21 – 26-го дня) їхній організм зазнає значних змін, у результаті чого вони, споживаючи у перші дні від народження лише материнське молоко, незабаром стають здатними використовувати поживні речовини різноманітних кормів.

Поросята швидко ростуть і розвиваються, а тому потребують надходження значної кількості поживних речовин. Упродовж перших 10 днів життя жива маса поросят збільшується майже в 2 – 2,5 рази, за 30 — у 6 – 8, за 60 днів — у 16 – 22 рази і більше.

Внаслідок швидкого росту поросят свиноматки вже на 20 – 30-й день лактації нездатні повною мірою забезпечити їх поживними речовинами завдяки тільки материнському молоку. Тому виникає потреба в додатковій підгодівлі спеціальними кормосумішами й різноманітними зеленими та соковитими кормами.

Поросята-сисуни особливо чутливі до впливу несприятливих чинників, які спричиняють захворювання травного каналу, легень та інших органів, що призводить до зниження резистентності та інтенсивності росту й розвитку організму, навіть до їхньої загибелі. Тому влітку, починаючи з 8 – 10-го дня життя, поросят разом із свиноматками випускають на близько розташовані пасовища. Надавати прогулянки поросяткам краще вранці чи в другій половині дня тривалістю 20 – 30 хв, а в період відлучення доводити до 3 – 4 год на добу.

У ранньому віці поросята значно інтенсивніше використовують поживні речовини для росту організму, ніж молодняк старшого віку. Так, на підтримання життя вони витрачають на 1 кг маси тіла за добу після народження 0,56 МДж, на 60-й — в 2, а на 180-й — у 4 рази менше. Організм поросят забезпечується поживними речовинами завдяки молоку свиноматки в перші два тижні життя на 60 %, за третій — 36, за четвертий тиждень — тільки на 28 %.

Для нормального росту й розвитку поросята потребують значної кількості поживних речовин, що надходять з молоком свиноматки та за рахунок підгодівлі. Основні з них — це органічні (протеїн і амінокислоти, жири, вуглеводи й доступна енергія в них) та мінеральні речовини, вітаміни, біологічно активні речовини, вода. Потреба у поживних речовинах залежить від віку, живої маси й строк відлучення молодняку.

Поросята, починаючи з першого дня життя, живляться винятково материнським молоком, яке забезпечує нормальний ріст і розвиток організму і запобігає різним захворюванням. Проте орієнтовно з третього тижня лактації молочність у свиноматок знижується, а потреба поросят у поживних речовинах зростає. Внаслідок цього вони відчують їхню нестачу, що призводить до зниження інтенсивності росту та розвитку.

Відомо, що витрати на приріст у поросят 30-денного віку забезпечуються завдяки материнському молоку на 85, а підгодівлі — на 15 %. В останні 30 днів молочного періоду ці показники відповідно вже становлять 30 і 70 %, а в середньому за період вирощування — 45 і 55 %. Поросяткам живою масою до 20 кг на кожний кілограм живої маси необхідно 0,07 к. од., або 550 МДж обмінної енергії.

Потреба поросят у сухій речовині за живої маси до 6 кг, 6 – 12, 12 – 20 кг відповідно становить 53; 47 та 45 г на 1 кг живої маси. До складу сухої речовини корму повинні входити: повноцінний протеїн, легкоперетравні вуглеводи, мінеральні елементи, вітаміни та інші біологічно активні речовини. Для підгодівлі поросят існують кілька схем залежно від мети вирощування (ремонт чи відгодівля), консистенції кормів, техніки годівлі та строку відлучення.

В умовах вирощування поросят у спеціалізованих господарствах у разі відлучення в 60-денному віці поряд із концкормами використовують значну кількість соковитих, зелених і грубих кормів. Тому схема передбачає поступове привчання до різноманітних кормів із різного віку.

Поросят, починаючи з 3 – 4-го дня життя, дають воду, а з 5 – 6-го — їх підгодовують підсмаженим зерном (кукурудза, горох чи пшениця) і ацидофіліном (збиране або незбиране молоко, заквашене спеціальною закваскою). Потім із зернових кормів варять каші, а з місячного віку згодовують концентровані корми в сирому вигляді.

Молоко свиноматок бідне на залізо і вже в перші дні життя у поросят знижується вміст гемоглобіну. Для запобігання анемії їм внутрішньом'язово вводять розчин феродекстринових препаратів, а в умовах фермерських господарств — розчин сульфату заліза — 2,5 г і сульфату міді — 1 г на 1 л перевареної води, змашуючи ним соски чи додаючи до питної води. Для забезпечення кальцієм і фосфором із 3 – 5-го дня поросят дають крейду, кісткове борошно, деревне вугілля.

Повнораціонний стартерний комбікорм

Починаючи з 12 – 15-го дня, поросят згодовують червону моркву, а 320 – 22-го дня — коренеплоди, картоплю і баштанні. Картоплю варять, а інші корми дрібно ріжуть і згодовують у суміші з концентрованими. Корисною вітамінною підгодівлею є риб'ячий жир та зелені корми.

У підгодівлі поросят використовують також спеціальні кормові суміші, виготовлені в кормоцехах ферм та державних комбікормових заводах за спеціальною рецептурою. Для привчання поросят використовують престартери, для старшого віку — стартери, які збалансовані за всіма елементами живлення і враховують анатомо-фізіологічні особливості їхнього травного каналу.

Техніка підготовки кормів для поросят полягає в подрібненні, очищенні від плівок (ячмінь, овес), зволоженні (1 : 1), здобренні (підсмажені зернові, нехарчовий жир, цукор тощо) та змішуванні кормової суміші.

В основу раціональної техніки годівлі поросят покладено низку технологічних прийомів, спрямованих на забезпечення їх необхідними елементами живлення. До них належать: розподіл поросят за сосками, привчання до певних сосків матері, кратність підсадки, строки й способи привчання до корму, кратність підгодівлі. Дотримання цих прийомів вирощування дає можливість одержати міцних з високою живою масою поросят, здатних до інтенсивного росту і придатних у подальшому для використання на племінні цілі або відгодівлі.

Збільшення живої маси поросят у 2-місячному віці від 11 до 20 кг сприяє підвищенню приростів на 11,9 %, зниженню витрат кормів на 17,4 % та собівартості одиниці продукції на 23,5 %, зростанню рентабельності виробництва від 15,5 до 38,2 %.

Вирощування відлучених поросят

Сучасні технології виробництва свинини передбачають кілька систем відлучення поросят, пов'язаних насамперед з їх віком, а саме в 60-, 45-, 26- або 10-денному віці.

Відлучення поросят у 60-денному віці вважають традиційним і використовують на племінних, а також невеликих товарних фермах, фермерських господарствах; у 45-денному — в репродукторних свинофермах спеціалізованих господарств; 26-денному — на великих промислових комплексах з виробництва свинини; 10-денному — на підприємствах із високою культурою виробництва або з науковою метою, але застосовують рідко. Від строку відлучення поросят залежить інтенсивність використання свиноматок.

Ефективність використання свиноматок залежно від строку відлучення поросят

Строки відлучення поросят, Показник днів 60 45 26 10

Тривалість лактації, днів 60 45 26 10

Тривалість відтворного циклу, днів

Кількість опоросів за рік на свиноматку

Кількість поросят від свиноматки за рік, голів

Зважаючи, що репродуктивний цикл у свиноматки триває 114 днів, лактація — від 10 до 60 (залежно від строку відлучення), а період від відлучення до плідного парування — в середньому 6 днів, інтенсивність використання свиноматок можна підвищити від 2,0 опоросів за традиційної до 2,8 за інтенсивної технології, а вихід поросят від однієї свиноматки на рік — від 20 до 28 голів.

Незалежно від віку поросят техніка відлучення ґрунтується на двох технологічних процесах: підготовка поросят і підготовка свиноматок. Так, поросят заздалегідь, починаючи з 5 – 7-денного віку, привчають до переведення на годівлю різноманітними кормами. Непривчені з раннього віку до поїдання кормів поросята після відлучення відчувають голод, а тому здатні споживати велику кількість корму, не маючи фізіологічної можливості його засвоїти. Внаслідок цього у них виникає розлад функцій травного каналу, що призводить до втрати живої маси і часто навіть до загибелі.

Підготовка свиноматок до відлучення поросят зводиться до зменшення кількості виділеного молока та запобігання захворюванням вим'я. Для цього за 1,5 – 2 дні до відлучення з раціону виводять молокогінні корми, зменшують даванку корму, а за день до відлучення свиноматок перестають напувати.

Відлучення поросят — це цілий комплекс стрес-чинників, які впливають як на поросят, так і на свиноматок. Зазвичай поросят відлучають на 60-й день лактації в один прийом. Після відлучення стресовими чинниками для них є: відсутність свиноматки, виключення з раціону материнського молока, відчуття голоду, зміна складу раціону, збільшення норми годівлі, зміна техніки годівлі, технології підготовки корму, обслуговуючого персоналу, об'єднання гнізд, перегрупування поголів'я, переведення поголів'я в інші приміщення та зміна технології утримання.

Для того щоб уникнути або зменшити згубну дію цих чинників на організм поросят, необхідно після відлучення залишати останніх у тому самому станку без перегрупування, об'єднання й переміщення гнізд, а також зміни приміщення для утримання. Впродовж 12 – 15 днів їм не слід змінювати склад раціону, режим годівлі та технологію підготовки кормів до згодовування. Щоб запобігти переїданню й розладу функцій травного каналу, поросят після відлучення протягом 3 – 5 днів зменшують добову даванку корму на 20 – 30 % (коли гніздо не вирівняне), яку далі доводять до норми за 7 – 10 днів, не обмежуючи кількість води.

У період відлучення бажано згодовувати антибіотики й молочну кислоту (по 5 г на 1 л води), які гальмують розвиток кишкової палички, що запобігає захворюванню поросят.

Після відлучення поросят необхідно приділяти стільки уваги, як і до нього. В цей період вони мають високі потенційні можливості росту, тому великого значення надають створенню нормальних умов для їхньої годівлі та утримання.

Добова норма поживних речовин для поросят залежить від віку, живої маси та інтенсивності росту. На 100 кг живої маси поросят від 20 до 40 кг необхідно згодовувати 5,5 – 6 к. од. і не більше ніж 4 – 4,5 кг сухої речовини та 120 г перетравного протеїну на 1 к. од. Для годівлі відлучених поросят використовують спеціальні суміші, які включають різноманітні корми рослинного й тваринного походження. Кількість концентрованих кормів у раціонах становить 85—90 % за поживністю, решта — трав'яне борошно, зелені та соковиті корми.

Склад і поживність кормосумішей для поросят 2 – 4-місячного віку

Дерть: ячмінна вівсяна горохова кукурудзяна

Збиране сухе молоко

Дріжджі кормові

На спеціалізованих фермах поросят після відлучення годують тричі на добу протягом 12 – 15 днів, а пізніше переводять на дворазове роздавання корму, який зволожують у співвідношенні 1 : 1.

Напувають досхочу.

Вирощування ремонтного молодняку

В умовах інтенсивного ведення свинарства великого значення набуває організація вирощування ремонтного молодняку, мета якого — своєчасне поповнення основного стада свиноматок та кнурів. Тобто від якості ремонтного молодняку значною мірою залежать показники продуктивності як племінного, так і товарного стада.

Для ремонту стада за турово-сезонної системи свинок відбирають із зимових опоросів, а за рівномірно-річної — впродовж року від свиноматок провідної групи в племінних господарствах і від свиноматок племінних репродукторів у спеціалізованих товарних господарствах та комплексах. Попередньо свинок відбирають у 2-місячному віці живою масою 16 – 18 кг по 150 – 200 голів на 100 основних свиноматок, причому з гнізда беруть 3 – 4 кращих за розвитком свинки, у яких не менше ніж 12 нормально розвинених і рівномірно розміщених сосків, не нижче від першого класу, з правильним прикусом та без екстер'єрних вад. Особливо стежать, щоб не було кратерних сосків.

Ремонтний молодняк відокремлюють від інших виробничих груп і створюють умови, які сприяють зміцненню здоров'я та досягненню живої маси у 4-місячному віці 35 – 36 кг, 6-місячному — 60 – 70, 9-місячному — 120 кг (свинки) та 150 кг (кнурці). Середньодобові прирости для свинок мають становити 600, кнурців — 650 г.

Добрий ріст і розвиток ремонтного молодняку можливі тільки за повноцінної годівлі, яка забезпечує вирощування тварин бажаного типу, добре пристосованих до місцевих умов кормовиробництва та типу годівлі.

У молодому віці для ремонтного молодняку характерний активний синтез м'язової тканини і відкладання мінеральних речовин. Тому в цей період, щоб мати добре розвинений кістяк та мускулатуру, тварини повинні одержувати достатню кількість перетравного протеїну, кальцію, фосфору, мікроелементів і вітамінів. У разі дефіциту їх сповільнюються ріст і розвиток організму, а за надлишку легкоперетравних вуглеводистих кормів, особливо в разі утримання на зернових концентратних раціонах, спостерігають швидке ожиріння. У цьому випадку виняткове значення мають організація активного моціону та введення в раціон зелених і соковитих кормів.

□ Норми годівлі ремонтного молодняку залежать від статі, віку й живої маси. На 100 кг живої маси ремонтним кнурцям від 40 до 80 кг необхідно згодувати 5, від 80 до 120 кг — 3 к. од., а свинкам відповідно — 4,4 і 2,8; сухої речовини — 4; 2,7 та 3,3; 2,5 з концентрацією енергії 1,22 і 1,10 к. од. у 1 кг сухої речовини або 1,05 і 0,95 к. од. у сухому кормі. Потреба ремонтного молодняку в перетравному протеїні становить 107 г на 1 к. од.

Раціони для ремонтного молодняку складають згідно з нормами, а також типом годівлі (табл. 6.9). До концентратної частини раціону (70 – 80 % за поживністю) включають зернові корми, серед яких ячмінь становить 30 – 40 %, овес — 10 – 15, пшениця — 10 – 15, висівки — 20 – 25, зернобобові (горох, соя, люпин) — 10 – 15, шрот (соєвий, соняшниковий, льняний та ін.) — 5, корми тваринного походження (рибне, м'ясо-кісткове борошно, сухе молоко та ін.) — 2 – 3 %.

Структура раціонів для ремонтного молодняку, % за поживністю

Тип годівлі Корми Період зимовий літній Концентратний Концентровані 70 80 (зона Лісостепу)
Комбісилос, коренеплоди, баштанні 20 —

Трав'яне борошно 5 —

Зелені та соковиті 15

Корми тваринного походження 5 5

Концентровані 60 70

Картопля, комбісилос та ін. 30 —

Трав'яне борошно 5 —

Зелені та соковиті — 25

Концентратно-картопляний (зона Полісся)

Корми тваринного походження 5 5

Концентратно- Концентровані 70 – 75 75 – 80

коренеплідний Коренеплоди, комбісилос тощо 20 – 22 —

(зона Степу) Трав'яне борошно 3 —

Зелені та соковиті — 15 – 20

Корми тваринного походження 5 5

На племінних фермах і репродукторних фермах спеціалізованих господарств ремонтний молодняк годують зволженими (1 : 1) кормовими сумішами двічі на добу, напувають без обмеження. Обов'язковим для ремонтного молодняку є активний моціон, а в літній період — утримання в літніх таборах із випасанням.

Перший раз свинок осіменяють чи пускають у парування в 9 – 10-місячному віці за живої маси не менше ніж 20 кг.

Утримують їх групами до 6-місячного віку окремо від кнурців, а пізніше — поруч з ними, що прискорює настання у них охоти на 25 днів раніше.

Ремонт основного стада кнурів у товарних господарствах проводять за допомогою завезених молодих кнурців із племзаводів і племгосподарств у 6 – 7-місячному віці.

Завозять їх в 1,5 – 2 рази більше за кількість основних кнурів, які щороку вибувають зі стада

Молодих кнурців можна починати використовувати для парування в 10 – 12-місячному віці із досягненням живої маси 140 – 150 кг.